

R e c e n z j a

rozprawy doktorskiej mgr. Oskara Jarusa
p.t. „Sektor nowoczesnych usług biznesowych jako czynnik konkurencyjności regionu na
przykładzie województwa śląskiego”
napisanej pod kierunkiem naukowym
promotor prof. dr hab. Aldony Frączkiewicz-Wronki
i promotora pomocniczego dr. inż. Tomasza Szkutnika
w dyscyplinie Ekonomia i Finanse na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach

I. Uwagi wstępne

Podstawę formalną sporządzenia recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Komitetu Naukowego Dyscypliny Ekonomia i Finanse, prof. dr. hab. Grzegorza Kończaka z dnia 14.07.2023 roku o wyznaczeniu mnie na recenzenta wskazanej rozprawy.

W trakcie przygotowywania recenzji pracy doktorskiej mgr. Oskara Jarusa, zostały zastosowane następujące kryteria oceny:

- trafność wyboru obszaru, przedmiotu badań i tematu rozprawy,
- oryginalność hipotez naukowych, struktura rozprawy,
- przydatność praktyczna rozprawy,
- stopień realizacji założonego celu badawczego,
- skala uwag metodycznych i formalnych,
- wnioski końcowe.

Recenzowana praca doktorska liczy 132 strony, 2 strony streszczenia w języku polskim i angielskim, 8 stron bibliografii, 5 stron obejmujących spis tabel i rysunków. Wykazana w końcowej części pracy bibliografia obejmuje aktualne dokumenty normatywne, pozycje zwarte i artykuły w czasopismach oraz źródła internetowe. Dominują w niej pozycje wydane na początku XXI wieku lub w końcówce poprzedniego, zaledwie kilka w latach 2015 - 2021, co jest uzasadnieniem stwierdzenia, że Autor posługuje się obszerną literaturą, umiarkowanie aktualną.

II. Trafność wyboru obszaru, tematu rozprawy i przedmiotu badań

Usługi, ich charakter, innowacyjność i konkurencyjność należą do pojęć złożonych, a badania nad nimi do fundamentalnych problemów badawczych w naukach ekonomicznych. Koniec XX i początek XXI wieku to okres wielu zmian i powstawania nowych zjawisk w gospodarce europejskiej i światowej. Należą do nich między innymi: rozwój procesów gospodarczych, intensyfikacja obrotów towarowych zarówno między poszczególnymi krajami jak i kontynentami, przyspieszenie tempa wdrażania osiągnięć nauki i techniki do działalności gospodarczej, a dla Polski - dostosowanie wielu dziedzin gospodarki, w tym również usług do wymogów Unii Europejskiej, stopniowy proces ujednoczenia zasad działania podmiotów na tym rynku. Ekonomiczna integracja Europy przyczynia się również do zmiany warunków świadczenia usług na terytorium Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Są to przyczyny istotnych zmian w sposobie postrzegania rynku usług. Na skutek serwicyzacji gospodarek wzrasta znaczenie przewagi konkurencyjnej. Usługi stają się sektorem coraz bardziej atrakcyjnym do wdrażania innowacji, osiągnięć postępu naukowo-technicznego, wymiany międzynarodowej i konkurencji. Jest on poddawany procesom innowacyjności i konkurencyjności, co powoduje powstawanie nowych i coraz bardziej nowoczesnych usług zwłaszcza w wysoko rozwiniętych gospodarczo krajach Unii Europejskiej. Zmiany te wskazują, że potencjał sektora usług dla wzrostu gospodarki i zatrudnienia jest nadal aktualny, zarówno w Unii Europejskiej jako całości, jak i w Polsce. UE dąży do zniesienia przeszkód w rozwoju działalności usługowej między państwami, pragnie umożliwić usługodawcom rozszerzanie swojej działalności poza granice ich krajów.

W warunkach współczesnych przemian zachodzących w gospodarce światowej i gospodarkach narodowych, należy bardzo wnikliwie analizować mechanizmy kształtujące zarówno zachowania przedsiębiorstw usługowych jak i konsumentów usług - usługobiorców.

Aby ułatwić funkcjonowanie zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw świadczących usługi lub korzystających z usług, szczególnie poprzez zniesienie barier w handlu i usługach oraz działalność transgraniczną, wdrożono Dyrektywę 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. (implementowaną w Polsce w 2009r.), dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (zwaną „dyrektywą usługową”). W jej założeniach leży liberalizacja rynku usług (z wyjątkiem sektorów wyłączonych), wyznaczenie ogólnych zasad funkcjonowania na rynku usług i współpracy administracji państw członkowskich, uwzględniając przy tym interes konsumentów i odnosząc się zarówno do kwestii związanych z zakładaniem przedsiębiorstw usługowych, jak i świadczeniem usług na

*JRan*₂

terytorium Unii Europejskiej. W kontekście przedstawionych przemian, problematyka analiz rozwoju usług, podejmowana w pracach naukowych znajduje głębokie uzasadnienie.

Można więc stwierdzić, że obszar badań w ocenianej dysertacji został dobrany prawidłowo - dotyczy sektora nowoczesnych usług biznesowych w kontekście ich oddziaływania na konkurencyjność regionu.

Temat rozprawy został właściwie sformułowany. Jest bardzo aktualny i interesujący zarówno z punktu widzenia teoretycznego jak i utylitarnego zwłaszcza w kontekście specyfiki i przeobrażeń zachodzących w usługach i ich oddziaływania na gospodarkę w Polsce. W dotychczasowych publikacjach dotyczących usług, szczególnie polskojęzycznych, nie odnoszono się kompleksowo do nowoczesnych usług w kontekście konkurencyjności regionów (w tym województwa śląskiego). Recenzowana praca doktorska mgr. Oskara Jarusa wychodzi naprzeciw tym praktycznym i teoretycznym potrzebom. Autor decydując się na wybór tematu dysertacji wśród wielu przesłanek merytorycznych i pragmatycznych, za szczególnie ważne uznał:

1. niezadowalające zaawansowanie badań zarówno teoretycznych jak i empirycznych nad rozwojem sektora usług biznesowych w Polsce,
2. identyfikację i analizę nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim w latach 2009-2019,
3. potrzebę poszukiwań oddziaływania nowoczesnych usług biznesowych na konkurencyjność regionu.

W świetle powyższych uwarunkowań wybór przez Autora przedmiotu badań, definiowanego jako „ustalenie poziomu rozwoju sektora nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim w latach 2009-2019 i próba odpowiedzi na pytanie, czy usługi te wpływają pozytywnie na konkurencyjność regionu rozumianą „jako zdolność regionów wystawionych na konkurencję do osiągnięcia relatywnie wysokiego poziomu dochodów i zatrudnienia”, należy uznać w pełni za uzasadniony. Autor jednocześnie zaznacza, że „w tym kontekście jest to próba odpowiedzi na pytanie, czy poziom rozwoju nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim wywiera pozytywny wpływ na gospodarkę regionu”. Sformułowanie to nie jest precyzyjne, ponieważ nie wiadomo o jaki poziom Autorowi chodzi – zapewne o wysoki albo rosnący. Wybrany obszar i problem badawczy są ważne i interesujące, odnoszą się do zagadnień dotyczących relacji nowoczesnych usług biznesowych i konkurencyjności regionu, co sprawia, że wpisują się w dyscyplinę ekonomia i finanse.

Zakres podmiotowy stanowią pracujący w sektorze usług biznesowych, zakres przedmiotowy – wartość dodana brutto i produktywność oraz zatrudnienie w regionie. Zakres przestrzenny obejmuje terytorium Polski, w tym głównie województwo śląskie. Zakres czasowy można odnieść do warstwy teoretycznej (okres od początku pojawienia się w literaturze przedmiotu rozważań dotyczących usług, w tym biznesowych aż do współczesności) oraz empirycznej (lata 2009–2019 - materiał empiryczny). Tak zdefiniowany zakres pracy, w kontekście postawionego celu pracy należy uznać za prawidłowy.

III. Oryginalność hipotez badawczych, złożoność celów badawczych, struktura rozprawy

Na tle głównego przedsięwzięcia badawczego została sformułowana hipoteza badawcza wyznaczająca wielopłaszczyznowy obszar badawczy dla Doktoranta: „Nowoczesne usługi biznesowe w województwie śląskim wywierają pozytywny wpływ na gospodarkę regionu”. Autor określił także trzy hipotezy pomocnicze:

1. Nowoczesne usługi biznesowe wpływają pozytywnie na kształtowanie się wielkości wartości dodanej brutto w gospodarce województwa śląskiego.
2. Nowoczesne usługi biznesowe wpływają pozytywnie na wielkość i strukturę zatrudnienia w regionie śląskim.
3. Istotnym czynnikiem rozwoju usług biznesowych w województwie śląskim jest kapitał ludzki.

W niniejszej dysertacji (a szczególnie w jej założeniach podstawowych), występuje łatwo identyfikowalna ścisła zależność między przedmiotem badań a hipotezami badawczymi. Sformułowanie celu i hipotez badawczych charakteryzuje się wystarczającym poziomem naukowym, a zdefiniowany zakres pracy z punktu widzenia postawionego celu należy uznać za poprawny.

Mgr Oskar Jarus podjął próbę ustalenia poziomu rozwoju sektora nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim w latach 2009-2019 i próbę odpowiedzi na pytanie, czy usługi te wpływają pozytywnie na konkurencyjność regionu rozumianą „jako zdolność regionów wystawionych na konkurencję do osiągnięcia relatywnie wysokiego poziomu dochodów i zatrudnienia (cel główny). W tak sformułowanym w dysertacji celu zabrakło elementu aplikacyjnego – w jaki sposób można zastosować wyniki własnych badań naukowych Autora w sferze gospodarczej?.

Uwzględniając wyznaczoną przez Doktoranta przestrzeń badawczą, można na jej tle cały proces badawczy sprowadzić do trzech pytań badawczych:

1. Jakie elementy mają wpływ na poziom rozwoju nowoczesnych usług biznesowych ?
2. Jakie elementy mają wpływ na gospodarkę i konkurencyjność regionu – województwa śląskiego?
3. W jaki sposób (chodzi o metodykę badań empirycznych) można dokonać identyfikacji związków przyczynowo-skutkowych będących pochodną oddziaływania nowoczesnych usług biznesowych na gospodarkę i konkurencyjność regionu?

Doktorant dąży w dysertacji do udzielenia odpowiedzi na te pytania.

Głównemu przedsięwzięciu badawczemu i hipotezom badawczym została stosownie podporządkowana struktura dysertacji, obejmująca cztery rozdziały oraz zakończenie w formie podsumowania całego toku badawczego. Treść rozdziałów jest powiązana z tytułem pracy i stanowi konsekwentne rozwinięcie założonych wyzwań badawczych. Rzeczowy układ pracy charakteryzuje się na ogół spójnością i logiczną sekwencją myślową poszczególnych jej części.

Rozdział pierwszy ma charakter wprowadzający w całość obszaru badawczego Autora. Doktorant podjął w nim próbę prezentacji głównych problemów dotyczących zdefiniowania podstawowych kategorii i zależności między nimi. Rozważania zostały osadzone w teorii trzech sektorów. Istotne i ważne z punktu widzenia merytorycznego jest zdefiniowanie podstawowych pojęć i uzasadnienie przyjętego przez Autora stanowiska, będącego podstawą dalszych analiz. W sposób szczególny została wyeksponowana problematyka klasyfikacji i definicji usług, usług biznesowych i nowoczesnych usług biznesowych. Na podkreślenie zasługuje propozycja autorskiej definicji usługi (s. 22) i usługi nowoczesnej (s. 36). Druga z zaproponowanych definicji :”nowoczesne usługi biznesowe to usługi oparte na wiedzy i charakteryzujące się szybkim rozwojem” nie znajduje rozwinięcia w dalszych rozważaniach, co Autor rozumie pod pojęciem „szybki rozwój” (czym i jak mierzony). Natomiast zabrakło odniesienia do pojęcia „sektor usług”, występującego w tytule dysertacji. Czy Doktorant utożsamia je z pojęciem „rynek usług”? Generalnie rozważania przeprowadzone w rozdziale pierwszym są logiczne, kompleksowo ujmują teorię zagadnień związanych z szeroko rozumianymi usługami. Jednakże Doktorant ograniczył się jedynie do dokonania przeglądu istniejącego piśmiennictwa, nie zawarł własnych opracowań tabelarycznych i graficznych, będących przejawem własnego wkładu do prezentowanych klasyfikacji i charakterystyk. Rozdział nie zawiera podsumowania, które wskazywałoby na ewolucję przedstawionych definicji i ewentualne kierunki rozwoju poglądów w analizowanej problematyce. Pomimo wskazanych wątpliwości, zawartość merytoryczną tego rozdziału oceniam pozytywnie.

JRan

Rozdział drugi, o bardzo szeroko ujętym tytule: „Konkurencyjność” ma charakter teoretyczny. Kluczową kwestią w tym rozdziale jest pojęcie „konkurencyjność regionu”. Podpunkt 2.1 zatytułowany „Pojęcie regionu i konkurencyjności”, zawiera tylko odniesienie do pierwszego członu. Autor nie odniósł się w nim do pojęcia „konkurencyjność”, co sprawia, że jego zawartość tylko częściowo odnosi się do tytułu. Pojęcie „region”, występujące w tytule rozprawy zostało omówione zbyt syntetycznie. Warto przytoczyć takich badaczy, jak Domański R., Strahl D., Pająk K., których poglądów na temat regionu, konkurencyjności regionów i rozwoju regionalnego Doktorant nie uwzględnił w dysertacji. Natomiast w kolejnym podpunkcie 2.2, (s. 42-43) dokonuje przeglądu definicji konkurencyjności, zarówno w ujęciu ogólnym jak i w odniesieniu do regionu. Treść tego podpunktu (2.2) jest adekwatna do jego tytułu dopiero od strony 43, (5 w. od dołu), w którym Doktorant odnosi się do konkurencyjności regionalnej. W analizie konkurencyjności należało też odnieść się do pojęcia „przewaga konkurencyjna”.

Bardzo ważne, z punktu widzenia konsekwencji wywodu i realizacji celu pracy, są definicje przedstawione na s. 46, które powinny stanowić podstawę dalszych rozważań, w rozdziale 3. Jako cenny element poznawczy należy uznać podsumowanie podpunktu (s. 47-48), syntetyzujące przedstawione definicje. Ponadto ważnym elementem/fundamentem dalszych analiz jest przedstawiony na rys. 2.1 model piramidy konkurencyjności regionalnej (s. 51), którego poziom środkowy - ujawnionej konkurencyjności, w postaci wydajności pracy i wskaźnika zatrudnienia w usługach biznesowych został odniesiony do województwa śląskiego w kolejnych rozdziałach. Wyraźnie jednak zabrakło autorskiego podejścia do doprecyzowania zakresu definicji konkurencyjności regionu, którą można rozumieć różnorodnie. Zabrakło wskazania i usystematyzowania poszczególnych elementów, do których Autor odniesie ujęcie empiryczne w rozdziale trzecim zarówno w zakresie konkurencyjności jak i gospodarki regionu oraz uzasadnienia, dlaczego nie bada konkurencyjności województwa śląskiego w kontekście innych regionów w Polsce.

W rozdziale trzecim, o charakterze empirycznym, zostało omówione województwo śląskie w kontekście zmian strukturalnych. Doktorant nie wskazał, który z podziałów przyjmuje do dalszej analizy empirycznej, jakimi kategoriami będzie opisywał i jak oceniał przemiany strukturalne badanego regionu oraz jakie przemiany zostaną poddane analizie. Generalnie skoncentrował się na badaniu struktury zatrudnienia i liczby podmiotów świadczących usługi biznesowe w województwie śląskim, choć na s. 45 wskazuje, że „gospodarka jest konkurencyjna, jeśli zapewnia swoim mieszkańcom rosnący poziom życia i wysokie zatrudnienie”.... . Na rys. 3.1 i 3.2 i w jego opisie wskazał, że w badanym okresie

liczba pracujących w usługach w województwie śląskim wzrasta rocznie o blisko 14 tys. pracowników. Nie podał jednak kontekstu innych województw, ani całej Polski. Pojawia się więc pytanie, czy to dużo czy mało? Czy na przykład sukcesem jest sam wzrost tej liczby?. Jeżeli w przyjętej definicji nowoczesnych usług biznesowych Doktorant przyjął dwa kryteria – oparcie na wiedzy i szybki rozwój (s. 36), można było oczekiwać również analizy poziomu wykształcenia pracowników lub uzasadnienia, że analizowane sekcje obejmują już usługi oparte na wiedzy (zgodnie z tabelą 1.4, s. 39) oraz interpretacji, czy wskazany wzrost zatrudnienia oznacza *szybki* rozwój.

W rozdziale zabrakło odniesienia do Polski jako całości i innych, konkurencyjnych regionów w Polsce. Trudno umiejscowić województwo śląskie w rankingu województw w odniesieniu do nowoczesnych usług biznesowych. Podpunkt 3.3 ma charakter teoretyczny i powinien znaleźć się w strukturze rozdziału 1. p. 1.4. W tej części pracy jego treść powinna odnosić się do województwa śląskiego i na podstawie przeprowadzonych analiz wskazywać rolę usług biznesowych w gospodarce wskazanego regionu. Kolejność podpunktów w tym rozdziale powinna obejmować zagadnienia od ogółu do szczegółu. Brak w tekście odniesienia do rysunku 3.3. Tabela 3.5 ma zbyt ogólny tytuł (brak umiejscowienia – gdzie? – w domyśle w Katowicach i GZM?).

Dopełnieniem rozważań mogło być krytyczne podejście do prezentowanych faktów w postaci autorskich analiz przyczynowo - skutkowych omawianych zagadnień (na przykład własna ocena działań prowadzonych w ramach rozwoju nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim oraz wskazanie obszarów i działań wymagających poprawy). Do mocnych stron tego rozdziału zaliczam dobrą znajomość omawianych przez Autora zagadnień, a w konsekwencji prawidłowo przeprowadzoną analizę struktur zatrudnienia w województwie śląskim, szczególnie w kontekście wartości dodanej brutto, pracujących i produktywności, odpowiadającą realizacji celu dysertacji. Na jej podstawie można opracować realne wnioski.

Przechodząc do oceny rozdziału ostatniego, czwartego, należy wspomnieć o dysproporcjach w objętości poszczególnych części pracy – rozprawa liczy 132 strony, z czego rozdziały pierwszy, drugi i trzeci łącznie mają objętość 58 stron a rozdział czwarty – 64 strony.

Rozdział czwarty jest szczególnie istotny w strukturze dysertacji, ponieważ ma charakter empiryczny (badawczy), pozwalający zweryfikować zaproponowane przez Autora założenia teoretyczne – zawiera bowiem analizę empiryczną sektora nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim w badanym okresie. Autor formułuje założenia

badawcze, prowadząc krótki dyskurs naukowy w odniesieniu do publikowanych badań innych autorów w zakresie pojęć: zatrudnieni i pracujący. Wyjaśnia również ograniczenia prowadzonych w dalszej części badań. Rozdział ten zawiera analizę wyników badań na poziomie sekcji i działów które pozwoliły zweryfikować postawione hipotezy. Zawarto w niej syntetyczne zestawienia tabelaryczne i graficzne, opracowane przez Doktoranta. Opis i analiza uzyskanych wyników są prawidłowe, choć bardzo syntetycznie przedstawione. Sposób przeprowadzenia badań i wnioskowania oceniam pozytywnie. Dowodzi umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy badawczej przez Autora. Wskazując cel analizy wartości dodanej brutto (s. 87, ostatni wers od dołu), nie określił, jak będzie mierzony wkład poziomu rozwoju usług biznesowych do wzrostu gospodarczego. W treści rozdziału (s. 87), Autor nawiązuje do kategorii wzrostu gospodarczego (której wcześniej nie zdefiniował precyzyjnie). Efektem przeprowadzonych badań jest pozytywna weryfikacja hipotezy głównej i hipotez szczegółowych. Wyniki badań i analiz przedstawionych w podpunkcie 4.1.1 pozwoliły na pozytywną weryfikację drugiej hipotezy pomocniczej: nowoczesne usługi biznesowe wpływają pozytywnie na wielkość i strukturę zatrudnienia w regionie śląskim, natomiast w podpunkcie 4.1.2 i 4.1.3 – na pozytywną weryfikację pierwszej hipotezy pomocniczej: nowoczesne usługi biznesowe wpływają pozytywnie na kształtowanie się wielkości wartości dodanej brutto w gospodarce województwa śląskiego. Kluczowe dla realizacji założonego celu i weryfikacji hipotez są wyniki badań przedstawione w podpunkcie 4.1.4. Autor formułuje dwie dodatkowe hipotezy i po przyjęciu określonych założeń, weryfikuje pozytywnie trzecią hipotezę pomocniczą rozprawy (a nie jak wskazuje Autor na s. 106 – drugą) – w województwie śląskim istotnym czynnikiem rozwoju usług biznesowych jest kapitał ludzki. Konkluzja ogólna dotycząca rozdziału jest prawidłowo sformułowana, ale bardzo syntetyczna.

Całość rozważań badawczych zamyka Zakończenie w postaci wniosków, stanowiące z jednej strony zestawienie osiągniętych wyników badań i analiz, z drugiej zaś wyzwań, które czekają jeszcze na realizację. Zawiera ono odniesienie do realizacji celów i hipotez oraz powtórzenie informacji ze wstępu o zawartości poszczególnych rozdziałów. Na podstawie całości rozważań zostały sformułowane wnioski o charakterze bardziej ogólnym, co można uznać za wkład autorski do teorii rozwoju regionalnego województwa śląskiego. Jest to wartościowa część pracy, choć moim zdaniem Autor za mało nawiązuje do wyników przeprowadzonych badań. Wnioski i rekomendacje są logiczne i spójne.

IV. Przydatność praktyczna rozprawy

Recenzowana rozprawa ma przede wszystkim charakter poznawczy. Dla warunków województwa śląskiego mgr Oskar Jarus zidentyfikował uwarunkowania determinujące rozwój usług biznesowych. Dysponując stosownym (do wyznaczonego zakresu badań) materiałem empirycznym Autor dokonał oceny zatrudnienia, wartości dodanej brutto i produktywności w tym regionie. Za korzystny materiał porównawczy i inspirujący (w procesie badawczym) należy uznać analizy na poziomie sekcji i działów. Twórczy wysiłek badawczy Doktoranta ma szczególną wartość w warunkach kryzysów (pandemia), zmian strukturalnych gospodarki województwa śląskiego i w konsekwencji konieczności podnoszenia konkurencyjności regionu. Wyniki przeprowadzonych przez Doktoranta badań są podstawą do podjęcia konkretnych działań aby:

- osiągnąć wyższy poziom konkurencyjności województwa śląskiego,
- zastosować i wykorzystać racjonalnie potencjał kapitału ludzkiego do rozwoju nowoczesnych usług biznesowych,
- wykreować nową strukturę gospodarki regionu.

Są to konkretne walory użyteczne recenzowanej rozprawy doktorskiej. Wyprowadzone przez Doktoranta wnioski i spostrzeżenia wnoszą wartość dla rozwoju praktycznego wymiaru nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

V. Stopień realizacji założonego celu badawczego

Pomimo dostrzeżenia wielu nieścisłości w rozprawie, uważam, że wykreowana przez Autora konstrukcja rozważań oraz szczególnie sposób prezentacji i wykorzystania zebranego materiału empirycznego a także zastosowana metoda krytycznej analizy problemu połączona z logicznym wnioskowaniem, pozwala stwierdzić w oparciu o wnioski końcowe zawarte w zakończeniu rozprawy (s.129 - 132), że zakładany przez mgr. Oskara Jarusa cel naukowo-badawczy został osiągnięty. Ważąc zarówno podniesione niedoskonałości jak i zalety rozprawy, można uznać, że Doktorant posiada:

- wiedzę teoretyczną w reprezentowanej dyscyplinie naukowej (ekonomia i finanse),
- własny warsztat badawczy umożliwiający skuteczne badanie złożonych zagadnień (do takich należy zaliczyć badanie związków przyczynowo - skutkowych zachodzących pomiędzy nowoczesnymi usługami biznesowymi i konkurencyjnością regionu),
- cechy badacza, które predestynują Autora do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

VI. Uwagi szczegółowe

Recenzowana praca doktorska została przygotowana na ogół staranie, zgodnie z zasadami pisania tekstów naukowych i ich redakcji.

VII. Wnioski końcowe

Recenzowana rozprawa doktorska mgr. Oskara Jarusa, spełnia wymogi prac doktorskich określone w art.13 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668, art. 187.1-41), tj.:

1. stanowi oryginalne rozwiązanie przez Autora problemu naukowego jakim jest analiza i krytyczna ocena rozwoju sektora nowoczesnych usług biznesowych jako czynnika konkurencyjności regionu (województwa śląskiego),
2. potwierdza znajomość przez Doktoranta ogólnej wiedzy teoretycznej w zakresie omawianego problemu - złożoności nowoczesnych usług biznesowych i konkurencyjności regionu,
3. ukazuje na ogół poprawny warsztat badawczy Doktoranta oraz odpowiednie przygotowanie do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, o czym świadczą wykorzystane techniki i podejścia badawcze do określonego obszaru badań.

Podniesione w ocenie dysertacji uwagi i wątpliwości mają w dużej mierze charakter systematyzujący, związany z klarownością wyводу, kompletnością i konsekwencją naukową. Biorąc jednocześnie pod uwagę walory naukowe, oryginalność oraz możliwość wykorzystania wyników badań mgr. Oskara Jarusa w rozwoju nowoczesnych usług biznesowych w województwie śląskim, stwierdzam, iż recenzowana rozprawa **odpowiada wymaganiom stawianym pracom doktorskim, może stanowić podstawę do nadania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie ekonomia i finanse**, stąd wnoszę do Komitetu Naukowego Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

Grzegorz Rose